

Dichters Verz. d. Oxf. H. 124, a. — Vgl. पालकाव्य.

पालकाव्या (पालक + आख्या) f. N. pr. der Mutter des Dhanvantari (?) TRIK. 2, 7, 22. °मुत = करेणुमुत ebend.; vgl. करेणुम् = पालकाव्य H. 853.

पालकाव्य m. N. pr. eines alten Weisen, = करेणुम् H. 853. = धन्वतरि ÇKDr. angeblich nach TRIK.; vgl. पालकाव्या.

पालकाव्य (पाल + का°) n. das Gedicht des Pāla (vgl. पालकविराज), Titel einer Schrift Verz. d. Oxf. H. 113, b. 123, a.

पालका N. pr. eines Landes LIA. II, 955.

पालका f. Beta bengalensis H. 1186 (v. l. पालङ्की).

पालग्र m. Pilz AK. 2, 4, 5, 32.

पालङ्क 1) Boswellia thurifera, m. H. an. 3, 63. MED. k. 116. f. ई das Harz dieses Baumes, Weihrauch AK. 2, 4, 4, 9. — 2) Beta bengalensis, m. H. an. MED. f. ई H. 1186, v. l. RĀGAV. im ÇKDr. — 3) m. ein best. Vogel, = प्राज्ञिपतिन् MED. = वाज्ञिपतिन् H. an. Habicht, Falke WILS.

पालङ्क 1) Weihrauch SUÇR. 2, 48, 10. f. आ dass. 1, 157, 20. 220, 12, 21. — 2) Beta bengalensis, n. RĀGAV. im ÇKDr. f. आ dass. BRĀVAPR. im ÇKDr.

पालङ्किन् m. pl. N. einer nach einem Schüler Vaiçāṃpājana's benannten Schule P. 4, 3, 104, Sch.

पालर्द adj. von पल्द P. 4, 2, 110.

पालन (von पालय्) 1) nom. ag. f. ई Hüter, Pfleger: वन्द्या मे कतमा माता जननी पालनी नु किम् die leibliche Mutter oder die Pflegemutter MĀRK. P. 76, 23. — 2) n. a) das Hüten, Bewachen, Schützen, Bewahren (von Personen und Sachen): प्रजानाम् ist des Königs erste Pflicht M. 7, 88, 144. प्रजा° 9, 253. PĀNĀT. 202, 19. भक्तानाम् MBh. 6, 806. ब्राह्मणानाम् Spr. 318. RĀGAV. 5, 290. समस्तवल° HIT. III, 86. VET. in LA. 2, 1. मही° MĀRK. P. 27, 21, 26, 35. — MBh. 3, 11300, 14, 2702. HARIV. 12519. R. 2, 106, 17 (113, 12 GORR.). 25. Spr. 883. BHĀG. P. 5, 8, 5. सर्गपालनसंहारसमर्थ KATHĀS. 36, 41. देवः करोति स्थितिपालनम् MĀRK. P. 19, 36, 81, 57. धर्मस्योत्पादने चैव पालने च तथा लये MBh. 3, 89. लब्ध° RAGH. 19, 3. पुण्यकर्मफल° ÇĀṆK. zu BRH. ĀR. UP. S. 249. — b) das Aufrecht-erhalten, Beobachten, Halten: समयस्य MBh. 1, 327, 4, 13 in der Unterschr. आचार° 3, 13764. निजधर्म° DBĀTUP. 96, 10. प्रतिज्ञा° MBh. 13, 6906. पितृनिदेश° R. 2, 24, 1. ममाज्ञा° VP. 1, 13, 14 bei Muir, Sanscrit Texts. I, 62. — c) die Milch einer Kuh, die vor Kurzem gekalbt hat, ÇĀBDAK. im ÇKDr.

पालनीय (wie eben) adj. 1. zu hüten, zu schützen, zu pflegen, zu bewahren BRHASPATI in DĀJAGH. 90, 1. MBh. 3, 36. कुमारः पालनीयस्ते R. 6, 104, 25. धर्मसेतु Inscr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 28, 16. — 2) aufrechtzuhalten, zu respectiren: धर्मदाय (so ist doch wohl zu lesen) ebend. 7.

पालवणिन् m. = कन्यापाल TRIK. 2, 10, 4. Falsche Form für पानवणिन्. पालय् (von पाल्). पालयति (ep. auch med.) DBĀTUP. 32, 69. als caus. von 3. पा betrachtet P. 7, 3, 37, VĀRTI. 2. VOP. 18, 11. 1) bewachen, bewahren, schützen, schirmen, hüten: अत्रैकं खरोष्ट्रं च पालयिष्यति HARIV. 11207. राजा पालयन्प्रजाः M. 7, 87. MBh. 1, 3504. प्रजा धर्मेण पाल्य च 13, 5782. R. 3, 10, 16. BHAT. 6, 132. अयीपलत् BHĀG. P. 4, 12, 4. अयीपलस्ते काश्मीरान्गानर्दाद्याः so v. a. beherrschen RĀGAV. 1, 48. पितेव पालयेत्पुत्रान् ज्येष्ठा धातुन्यवीयसः M. 9, 108. R. 1, 45, 29. 2, 59, 4.

IV. Theil.

Spr. 440, v. l. ÇĀṆK. zu BRH. ĀR. UP. S. 247. तत्पुत्रो तो स्वसारं च पालयत्तावतिष्ठताम् KATHĀS. 6, 10. देवतानि च यानि त्वं पालयति R. 2, 50, 2. ÇĀK. 83, v. l. ऋषीन्स्मान्बालकान्पालयस्व MBh. 1, 8414, 4, 304. पालयानः सुराबली (वरुणाः) 8, 2108. 12, 6188. HARIV. 301. R. 1, 52, 7 (53, 7 GORR.). MĀRK. P. 19, 14. प्रजा धर्मेण पालिताः R. 1, 58, 20. 59, 14. PĀNĀT. I, 253. 188, 20. Spr. 130. (सुगोप) सुगन्धया पाल्यमानः सत्यसन्धो वसुधराम् behütet, bevormundet RĀGAV. 5, 227. तो पुरीं पालयामास so v. a. herrschte über R. 1, 5, 11. 7, 16. 23, 12. 31, 20. 55, 11. 2, 36, 9. RAGH. 9, 2. ÇĀK. 109, 18. MĀRK. P. 26, 35. PRAB. 118, 3. R. 1, 1, 71. 6, 5. VARĀH. BRH. S. 19, 6. 17. MĀRK. P. 81, 11. एकः पालयते लोकमेकः पालयते कुलम् R. 2, 109, 15. वनम् — स्त्रुणाकर्णोन् पालितम् MBh. 5, 7476. अलब्धमीदृद्धर्मेण लब्धं यत्नेन पालयत् । पालितं वर्धयेन्नीत्या JĀGĀ. 1, 316. Spr. 1288. न वै समृद्धिं पालयते MBh. 2, 2211. यशः पालय HIT. I, 41. Spr. 1031. देशो नयन्बुध्वाम्बुसंपन्नत्रीहिपालितः so v. a. gesegnet AK. 2, 1, 12. — 2) aufrecht erhalten, beobachten, halten (ein Versprechen u. s. w.): स्वधर्मः पाल्यताम् JĀGĀ. 2, 185. R. 2, 25, 3. समयम् MBh. 1, 397, 3, 20. R. GORR. 2, 11, 5. प्रतिज्ञाम् 16, 2. संग्राम् RAGH. 13, 65. निदेशम् R. 2, 52, 77. नियोगम् HARIV. 12587. व्रतम् RAGH. 2, 25. ब्रह्मव्रतम् PĀNĀT. 187, 7. मौनव्रतम् KATHĀRĀVA in Z. d. d. ni. G. 14, 574, 1.

— अत्रिं zubringen, verbringen: भगवतः क्षेत्रे कंचित्कालमतिपालयामि (v. l. अनुपालयामि und अभिपातयितुमिच्छामि) PRAB. 83, 7.

— अनु 1) bewachen, bewahren, schützen, schirmen, hüten: अथ माधव राजानमप्रमत्तो ऽनुपालय MBh. 7, 4249. R. 2, 52, 89. 58, 19. शिशुः — द्विद्वानुपालितः RĀGAV. 6, 188. त्वं तु रत्नप्रभदेवीविद्याशत्रुघ्ननुपालितः KATHĀS. 42, 222. शरीरमनुपालयेत् KĀM. NITIS. 6, 4. मधुराम् HARIV. 6323. स्वराज्यम् R. 6, 107, 14. नराधिपाः । धर्मेण दाटं दाट्येषु प्रणयतो ऽनुपालयन् so v. a. regierten MBh. 1, 2469. बालदायादिकं रिक्तं तावद्भ्राजानुपालयेत् hüten, in Verwahr halten M. 8, 27. — 2) aufrecht erhalten, beobachten, halten (ein Versprechen u. s. w.), halten an: अत्रैव ऽयं मानुषो भावो व्यक्तमेवानुपालयते HARIV. 3762. स्वधर्ममनुपालयन् MBh. 2, 2509. 3, 11315. R. 2, 58, 12. VP. bei Muir, Sanscrit Texts 1, 31, N. 56, Z. 11. प्रतिज्ञाम् R. 1, 1, 24 (27 GORR.). नियोगम् MBh. 1, 8523. निदेशम् R. 2, 34, 43. 109, 16. पितामहाचरितं मार्गम् 17, 5. सत्यम् 34, 49. R. GORR. 2, 35, 47 (med.). — 3) zubringen, verbringen PRAB. 83, 7 v. l. für अतिपालय्. — Vgl. अनुपालन, अनुपालिन्.

— समनु beobachten, halten (ein Versprechen): धर्मम् MBh. 12, 476. प्रतिज्ञाम् R. 2, 26, 27.

— अग्निं beschützen, Jmd Beistand leisten MBh. 3, 8472. 10529. 7, 9225. 8, 2280. HARIV. 5123. R. 3, 10, 15. 5, 38, 30.

— समग्निं beschützen, herrschen über: हरितो ऽपि समुद्रस्य द्वीपं समभिपालयत् HARIV. 5233.

— नि dass.: पुरीम् — स कोशलैन्द्रे नृपतिर्यपालयत् R. GORR. 1, 6, 29.

— परि 1) bewachen, bewahren, schützen, schirmen, hüten: सुतो मे परिपालय MBh. 1, 6172. प्रजाः 3, 2234. JĀGĀ. 1, 334. ÇĀK. 159. MBh. 8, 2232. 12, 476. 13, 401. R. 1, 19, 23. 2, 75, 22 (med.). 3, 49, 55. MĀRK. 153, 13 (med.). PĀNĀT. 63, 18. परिपालय नो ऽरिभितः MĀRK. P. 91, 32. देशानलब्धांस्त्रिभूतं लब्धाश्च परिपालयेत् M. 9, 251. पुरीम् R. 2, 50, 2. 57, 14. देशम् 83, 20. वसुधाम् HIT. I. 207. RĀGAV. 1, 28. केन वा परिपाल्यते